

DE WOESTIJNDAG

Het is een ervaring waarin we een minimum aan bemiddelingen gebruiken: slechts één tussenpersoon: Jezus, de Heer; slechts één leraar: de Geest die in ons woont; slechts één voedsel: zijn Woord en de Eucharistie; en van de rest: niets of bijna niets. De woestijnervaring wordt samengevat in deze woorden van Sint Johannes van het Kruis:

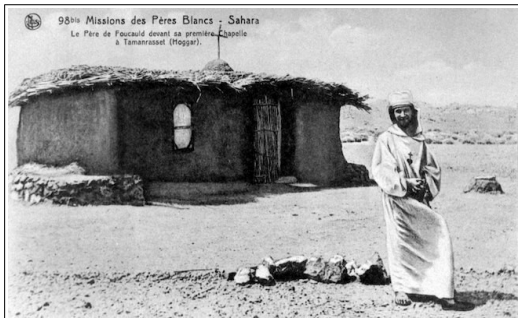
"De Vader sprak één woord, die zijn Zoon was, en dit woord spreekt altijd in eeuwige stilte, en in stilte moet het door de mens gehoord worden" (Uitspraken van Licht en Liefde (Madrid) 99).

Bij Sint Charles de Foucauld is er een ontwikkeling te zien, van het opstellen van de eerste Regels in 1896, waarin hij het leven van zijn broeders als "kluizenaars" beschouwde vanwege "de grote contemplatie waarin zij moeten leven, zelfs wanneer er meerdere samen zijn", tot zijn ervaringen in Béni-Abbés en Tamanrasset, waar hij vaak de eenzaamheid opzocht, hetzij in zijn kluizenarij, hetzij ergens tijdens zijn reizen door de woestijn. Broeder Charles schrijft over zijn ervaring:

"Het is noodzakelijk om door de woestijn te gaan en erin te verblijven om de genade van God te ontvangen. Daar ontledigt men zichzelf en scheidt men zich af van alles wat niet God is, en laat men dat kleine huisje van onze ziel volledig leeg, om alle ruimte uitsluitend aan God over te laten... Het is onmisbaar. Het is een tijd van genade. Het is een tijd die ieder mens die vrucht wil dragen noodzakelijkerwijs moet doormaken; want deze stilte, deze bezinning, dit vergeten van de hele schepping is noodzakelijk opdat God zijn koninkrijk in de mens kan vestigen en de innerlijke geest kan vormen; het intieme leven met God in geloof, hoop en liefde" (Brief, 19 mei 1898).

Zowel voor tijden van woestijn als voor tijden waarin we door de donkere nacht worden

bezocht, door verschillende gebeurtenissen en situaties, zijn de woorden die broeder Charles over Jezus schreef met betrekking tot Psalm 10 van toepassing: "De woestijn... is vol van oneindige en sublieme genade... Daarin voedt en kleedt God zelf ons; daarin worden alle vijanden op wonderbaarlijke wijze overwonnen, mits men weet hoe te bidden en Gods leiding te gehoorzamen; daarin is God altijd bij ons, in ons midden, spreekt Hij tot ons en leidt Hij ons

voortdurend... daarin plaatst God ons in een staat van zuiverheid en heiligheid, waardoor Hij ons tot zijn uitverkoren volk maakt, dat wandelt en leeft in het volle licht, in de kennis van Hem, in zijn liefde en gehoorzaamheid, onder zijn leiding."

De woestijn als existentiële realiteit, als eenzaamheid en ontworteling, als leegte en desoriëntatie, is voor Charles de Foucauld, zoals voor ieder mens, niet beperkt tot de jaren die hij doorbracht met de nomadische volkeren van Noord-Afrika in de Algerijnse woestijn. De woestijnen van het leven hebben hem immers diep geraakt vanaf zijn kindertijd tot vrijwel zijn biologische volwassenheid. Bovendien was de historische periode waarin hij leefde vol omwentelingen, oorlogen en ballingschap, wat hem emotioneel ontwortelde en breuken bezorgde, hem confronteerde met de hardheid van het leven en hem dwong opnieuw te beginnen. Het is echter belangrijk op te merken dat de man desondanks

bevoorrecht was door zijn afkomst en opleiding; als leerling van de jezuïeten ging hij later naar de militaire academie om de familietraditie voort te zetten.

De woestijn is een plaats, een ruimte. Het is de tijd die de Heer ons vrijelijk schenkt; niet de tijd die wij Hem aanbieden. We zijn gewend om elke maand een dag in de woestijn door te brengen, maar het is ook een situatie in het leven die niet slechts een dag, maar weken of maanden kan duren.

Het is goed om de woestijn te beginnen met het cultiveren van innerlijke stilte, het elimineren van innerlijke ruis, zelfs als die ons gedurende de dag steeds weer verrast. We moeten onszelf leegmaken, ons hart voor God blootleggen, onszelf leeg aan Hem presenteren, zodat Hij, en Hij alleen, ons kan vullen. De discipelen op de weg naar Emmaus dwaalden niet door de woestijn; Ze waren vervuld van innerlijke onrust. Pas toen ze leerden naar Jezus te luisteren, herkenden ze Hem.

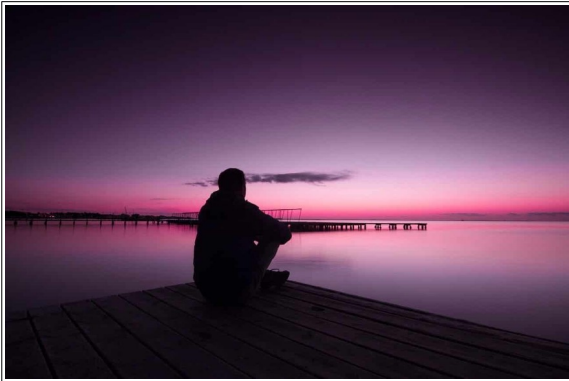
Om onze eigen harten tot rust te brengen, kan het helpen om te beginnen met het herhalen van een kort gebed, hetzij uit de Bijbel ("Zie, Heer, hier ben ik om uw wil te doen", "Spreek, Heer, want uw dienaar luistert", "Heer, U weet alles; U weet dat ik U liefheb...") of een persoonlijke uiting. Externe stilte is belangrijk: laat de geluiden van de natuur een ruimte voor contemplatie worden, net als zonlicht, de maan, de sterren, de kou of de hitte, het landschap, de bergen, de zee en de planten. Dit zijn contemplatieve ruimtes, maar geen objecten van onze poëzie of bewondering. Alleen in stilte kunnen we God horen: "Ik zal haar naar de woestijn leiden en teder tot haar spreken." De woestijn is een zoektocht, geen vlucht: om te zoeken en ons erdoor te laten leiden, om ons over te geven aan onze gids.

Broeder Charles woont in de woestijn omdat zijn leven een voortdurende zoektocht is; een discipel op weg naar Emmaus wiens metgezel ver weg was. Sint Charles de Foucauld weet hoe hij naar God moet luisteren en leeft voortdurend in liefde met Hem. De woestijn is geen aanbidding, maar eerder een zoektocht en een luisteren. Daarom maakt Broeder Charles van de aanbidding het moment van liefdevolle ontmoeting met Jezus, de Geliefde, en de perfecte ruimte voor eenwording met Hem.

Wie de woestijn werkelijk ervaart, zoekt geen therapie, geen boost voor zijn zelfvertrouwen, geen dagtripje of een manier om vrede te vinden met zichzelf of de natuur.

We kunnen uit de woestijn terugkeren met meer zorgen of onrust dan toen we erheen gingen. "Als God spreekt, staan we sprakeloos" (José Sánchez Ramos). We kunnen weinig of niets zeggen: alleen contempleren, Zijn liefde voelen.

In de woestijn houden we op zo zelfingenomen te zijn, om niet in de houding van de Farizeeër te vervallen: "Ik dank U, Heer, dat ik niet zoals andere mensen ben..." De woestijn is de plek waar God ons leert onszelf meer te waarderen en anderen veel meer te waarderen wanneer we hen weer ontmoeten. De ware vrucht van de woestijn is zichtbaar in het leven, zowel wanneer het een probleem wordt als wanneer het vreugde en geluk brengt, zoals de kleine zaadjes in de aarde of het

woestijnzand die bij regen uitgroeien tot prachtige, groene plantjes.

In de woestijn kunnen we grote vrede vinden of grote onrust: de confrontatie met onze realiteit kan ons beangstigen en we riskeren de woestijn tot een vluchtroute te maken. Alleen als we Gods liefde, die naar ons luistert, waarderen, zullen we onze angsten verliezen en met beide benen op de grond staan. "Laat niets je verontrusten, laat niets je bang maken. God verandert nooit; alles gaat voorbij. Geduld brengt alles. Wie God heeft, mist niets. God alleen is genoeg" (Teresa van Ávila). En zo wordt onze hoop versterkt.

De woestijn is niet de plek om onze memoires of gedachten op te schrijven, zelfs niet als ze vol geloof en goede gevoelens zijn. Het is ook niet de plek om te lezen, noch de Bijbel, noch spirituele teksten. Evenmin is het de plek om te bidden, noch de rozenkrans, noch het getijdengebed. Het is tijd die vrijwillig aan de Heer wordt gegeven, alleen voor Hem, niet voor onszelf. Lezen, bidden en schrijven kunnen op andere momenten. Een goede woestijnervaring kan ons later helpen bij de voorbereiding op een goede levensbeschouwing of bij het nemen van beslissingen die ons voorheen onduidelijk waren.

In de woestijn ervaren we Gods aanwezigheid voorbij de Eucharistie en het menselijke element: Zijn nabijheid, zelfs Zijn omhelzing. Dat alleen, in een houding van luisteren en zoeken, is wat werkelijk telt. Zo spreekt de Heer tot ons, met de taal van de God van Liefde die Zijn kinderen met tederheid aankijkt, zonder kwaadwilligheid, verwijten of verwijten.

We genieten ook van de materiële wereld: ons lichaam, onze omgeving, het voedsel en water dat we bij ons dragen of vinden, als een groot geschenk. Zelfs de handeling van het eten zou contemplatief moeten zijn, in het besef dat voedsel de natuur is, geschapen door God, die ons voedt. "In die sinaasappel, in die appel, zit de wereld" (José Sánchez Ramos). En water, een schepping van God, lest onze dorst, verfrist ons en zuivert ons. Daarom is het goed om langzaam te eten en te drinken. We zouden alleen moeten meenemen wat nodig is, niet te veel en niet te weinig, zodat we ons geen zorgen hoeven te maken dat we zonder komen te zitten, zodat gebrek aan water ons geen angst bezorgt als het erg warm is.

We gaan niet naar de woestijn om onszelf te kwellen of op te offeren, noch om ons eigen comfort te zoeken. Het is geen korte vakantie. We gaan erheen om God te zoeken, Zijn stem te horen, van Zijn aanwezigheid te genieten. Dit alles zal ons daarna dichter bij anderen brengen.

(Selectie van teksten van Manuel P0ZO en Aurelio SANZ)

“IK BEN HET MIDDELPUNT VAN ALLE OMSTANDIGHEDEN”

Ibn Arabí